تیئۆری و بەچوونی (هونەر تەنها بۆ هونەرە)، و بازرگانی بەسەر دیمۆکراسی و ئازادی لە دەربەین!.. سابیر. م

لە کۆمەڵگای چینایەتیدا هیچ هونەرێک و کۆمەڵایەتییەک و تاقمێک لە ئارادا نیە ، ئەگەر مەبەست و نیازێک و ئامانجێکی سەرکیان لەم چالاکیەی خۆیاندا نەبێت .
خەباتی پڕۆلیتاریا و کۆمۆنیستەکان دژ بە سەرمایەداری ئامانجەکەی ڕووخاندنی دەسەڵاتداریەتی بۆرژوازی و هێنانە سەرکاری دەسەڵاتداریەتی شووڕایی پڕۆلیتاریایە واتە (دیکتاتۆریەتی پڕۆلیتاریا) .

با بزانین تیئۆری و باوەڕی (هونەر تەنها بۆ هونەرە) ! لە لایەن چ هێزو کەسوکارێک و بۆتایبەت لەلایەن چ توێژێکی کۆمەڵایەتیەوە پیادەکراوە و ئەکرێت ؟!
لە ڕاستیدا لە ناو مەدیا جیهانیەکاندا و تەنانەت کۆمەڵایەتیەکان و قوتابخانە هونەریەکان ، زۆرێک لە لایەنگرانی ئەم ڕەوت و تیئۆریە فیکریە ئەبینین و بەرچاومان ئەکەون .

ئەم ڕەوت و تاقمە فیکری و سیاسی و هونەریانە لە ژێر ناوی (ئازادی ئادەربین) و (دیمۆکراتیەت لە قسەکردن و دەربینی بەچوونەکاندا) ، خەیان حەشارداوە و بازرگانی بەسەر ئەم ووشانەوە ئەکەن ، وە بەمەش دژایەتی مارکسیزم و ئامانجی سەرکی پڕۆلیتاریا ئەکەن .

پەیوستە بە کورتی باسەکی تیئۆری (هونەر تەنها بۆ هونەرە) یان (هونەر بۆ هونەر) بکەین، تا بتوانین ڕۆشنگەری لە سەر بنەمای فەلسەفی و چینایەتی ئەم قوتابخانە فیکریە بدەین .

قوتابخانەی فیکری و باوەڕی (هونەر تەنها بۆ هونەرە) هەروەها بە باوەڕی (برناسی) ئاناسرێتەوە ، سەرەتا و یەکەک لە کەسایەتیە یەکەمکان (ڤیکتۆر هۆگۆ) بوو کە خودی ئەم زاراوەیەی بکار هێنا لە ساڵی ١٨٢٩ لە یەکەک لە پلمیک و جەدەلەکانی لە گەڵ (ڤێکتۆر) دا.

هەروەها لایەنگرانی ئەم قوتابخانە یە بریتی بوون لە ؛

- (لوکانت دی لیل) کە ئەتوانین بڵێین سەرقافڵەی ئەم باوەو قوتابخانە فیکریەیە.
- (شارل بۆدلێر)کە لە ساڵەکانی ١٨٦٧ ـ ١٨٢١ دا چالاکی خۆی نواندووە ، شارل بۆدلێر خوازیاری ئاژاوەگێڕی بوو لە سەکسدا و وەک کەسەکی (سادي) واتە ئەوانەی کە چێژ لە ئازاردانی خەڵکیتر ئەبینن .
- (تیۆفیل گوتیە) کە لە ساڵەکانی ١٨١١ ـ ١٨٧٢ ، چالاکی خۆی نوواندووە .
- (مالا ڕامیە) ، لە ساڵەکانی ١٨٤٢ ـ ١٨٩٨ دا چالاک بووە .
- (ئەسکار وایلد) ، لە ساڵەکانی ١٨٥٤ ـ ١٩٠٠ ، دا ژیاوە.

ئەم باوەو قوتابخانە فیکریەی (هونەر تەنها لە پێناوی هونەردا) ، لە سەر بنەمای تێوانینە ئایدیالستیەکانی (ئیمانویل کانت) دامەزراوە ، کە باوەی وابوو کە هیچ شتێک لە دەرەوەی زیهن و هزری مرۆڤدا نیە ، وە ڕاستیەکان تەنها لە مێشکی مرۆڤدان و پەیوەندیان بە هیچ فاکتەرێکی دەرەکیەوە نیە.

فەلسەفەی جوانکاری کە ئۆگۆستەوە بە قوتابخانەی فیکری (هونەر بە هونەرە) ! ئەوە ڕائۆگەیەنێت کە هونەر هیچ پەیوەندیەکی بە کەمەگاو بە تێکۆشانی ناو چینەکانەوە نیە و ناباێت تێکەڵ بەم کێشمەکێشانە بکرێت ، تا جوانی خۆی لەدەست نەدات .

ئەم تێوانیە و قوتابخانە ئەدەبیە بە شێوەیەک لە شێوەکان کارکردی خۆی لە ناو زەرەک لە تۆژە کەمەایەتیە ووردەبۆرژوازیەکان و بۆچوونە سیاسیەکانیان داناوە.

وە لە بووارێ سیاسیدا هەمیشە باس لە ئازادی ڕادەربڕین ئەکەن یان باس لە دیمەکراتیەت ئەکەن ، بەبێ ئەوەی کە سەرچاوەی کارکردی بۆرژوەندیە چینایەتیەکان دیاری بکەن .

پەستمەدەرنیزم و ئانارشیزم و ئەدەب و هونەری سەربەخۆ ، چەپی ناسیۆنالیستی و هەر هەموو ئەو فەلسەفە ووردەبۆرژوازیە لەبەڵ ئامێزانەی کە ڕەخنە لە مارکسیزم ئۆگرن هەمیشە پەداگری لەسەر ئازادی تاکی مرۆڤ و جودایی زانستی جواناسی لە هەموو بەش و سێکتەرە فەلسەفی و ئابووری و کەمەایەتیەکانی تری ژیان ئەکەن ،

هەروەها نوێکی پاسیفیست لە وورد بەرژوازیە هونەرمەندکان دروستکردووە ، کە دژایەتی خەباتی سیاسی پڕلیتاریاو ڕەکخراوبوونی ئەکات دژ بە سەرمایەداران و دەوڵەتکانیان .
لە ڕووی تێوانینی سیاسیەوە هەموو ئەم ڕەوەندە وورد بەرژوازیانە ئەچنەوە سەر بیروبۆچوونە بەرژوازیەکانی سەسیال دیمکراتی لە جیهاندا کە بە گوڕی ئەو زاراوە بە ناوبانگی (ئیدوارد برنشتاین) کە ئەڵێت؛
" چالاکی بریتیە لە هەموو شتێک ، بەڵام ئامانج هیچ شتێک نیە " !

لە ناوچەی بە ناو ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست و بە تایبەت لە چوارچێوەیەکی جوغرافی وەک هەرێمی کوردستان ، گەشەی سەرمایەداری و هاتنە مەیدانی چینی کرێکار هەشتا لە سەرەتا زۆر لاوازیداو و بەم هەیشەوە ئەو ناوچەیە بە کاری دەستی و پیشەی پچووک و خاوەن کەگاو بازاڕو دوکانە پچوکەکان بەشێکی گەورەو بەرچاوی ئەو کەمەگایەی پێک هێناوە ، ئەوە بەجگە لە ژمارەیەکی تریش لە کارمەند و فەرمانبەری بە ناو دەوڵەتی کە بەجۆرێک لە جۆرەکان وەک (البطالة المقنعة) واتە بێکاریەکی پەردەپۆشکراو و لایەنگران و موریدانی حیزبە قەومیەکان و دەست و پێوەندو تاقمچێکداریەکانیان ، بوونەتە بەشێکی تری بەرچاوی ئەم کەمەگایە .

لە کەمەگایەکی ئاوادابیروبۆچوونی وورد بەرژوازیانەو موحافزەکارانە و سازشکارانەو ئۆپۆرتونیستانە زۆر بەئاسانی وەک پەتایەکی کوشندە و قەزەون بە ناو بوونەتەوەو ئەبەتەوە و پاسیفیستبوون و دژایەتی ڕەکخراوبوونی کرێکاران و دژایەتی مارکسیزم و سەفسەتەبازی و هەوەدان بە بەسەربردنی کات و جوونەوەی باسەکان و دوورکەوتنەوەو خۆپاراستن لە کاری هەدەفمەندانەو ئامانجدار ، و پلمیک و جەدەل تەنها بە سەفسەتەبازی نێک لە پێناوی گەیشتن بە ئامانجێکی دیاریکراو، ئامانە بوونەتە سیمای گشتی بەرچاوی ڕۆشنفکرانێکی سەرلەشێواوی چینایەتی کە لە ژێر ناوی ئازادی ڕادەربڕین و دیمکراتیەت و هەوەدان بە خەسازاندن لەگەڵ هەموو بیروبۆچوونە جیاوازەکان ، ...هتد ؛

هەموو ئەمانە سیمای بەرچاوی کەمەگای کوردی و ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستین و لە تێکەمەایەتی و مەدیا دەوڵەتی و حیزبی و نا حیزبی و ڕەکخراوەکانی کەمەگای مەدەنی و کە لە چوارچێوەی نەزم وەسای دەسەڵاتداریەتی بەرژوازی کوردی و عەرەبی و نەتەوەکانی تر کار ئەکەن .

سابیر. م
١٢ / ٩ / ٢٠٢٤

فیلمێکی (ئارام حەسەن)! لە دوایین لاپەڕەی (بە پەشمۆ)دا.. جەمال کەشش

ماوەیەکە فیلمی [The Goat life] (بزنە ژیان)، کە یەکێک لە فیلمە سینەمایییە گرنگەکان بوو لەسەر ژان و چەوسانەوەی کرێکارانی کەچبەر لە سعودیە لە (نەتەفلەکس) پەخشکرا و بۆ هەیەوە کێیلایەتی و نائینسانی تر لە سەردەمی کێیلایەتی، ژیانی ئۆو چەند ملیۆن کرێکارە کەچبەرەی لە وڵاتانی کەنداو هەنایەوە نۆو جیدالاتی فکری و سیاسی و کەمەڵایەتی. منیش کە ئۆو سەردەرم لە ڕۆژنامەی (بە پەشمۆ) بینی زۆر سەرنجی ڕاکێشام، بۆتاسۆە خوێندەوە، بۆیام چیم خوێندەوە:-

(تەواوی خەبات و بزوتنەوەی سەدان ساڵەی کورد، ئۆوندەی دوو سەعات و٥١ دەقیقەی لە فیلمی (حیاة الماعز) یان بزنە ژیان، کاریگەری و دەنگدانەوەی نەبوو لەسەر ئاستی جیهان، خەم لەقەرەی ئۆو کارە سینەمایە زۆر باڵایە نادەم)، (بەڵام بەوانن کارێکی هونەری هیندییەکان چ واتەوات و ژاوەژاوێکی ناوەتەوە لە جیهاندا)، (ئەمەی کورد … تەنیا یەک فلمی سینەمایی تەکەمان لە سەر خەپیشاندانەکەی ٦ ئەیلولی ١٩٣٠ دەرهەنبا ئیدی پەویستمان بە ێیفراندەمیش نەدەبوو…)، (ئەمەش لە باشوری کوردستان تازە بۆتازە زوەنای ٣١ئاب و دەهەی ١٦ ئۆکتۆبەر و نوزەنوزی نەبونی موچە و ئاو و کارەبامانە). بە (پەشمۆ)، دوالاپەڕە لە ژمارە (١٧٤)ی (١-٩-٢٠٢٤).

ئارام حەسەن، بەئنسافانە و لەپشت کەوی لاشە و خوێنی ئۆو کرێکارانەوە دەیەوێت ئیستیغلالی نەوبانگی ئەم فیلمە بە نابودترین بۆچوونی ناسیۆنالیستی بکات. بە یەک وشەش نە لەسەر فیلمەکە و نە لەسەر کرێکارانی کەچبەر و نە لەسەر بابەتی فیلمەکە نەینووسیوە. کەمەک ئیهانەی بەخەکی نازیی و خەپشاندەری کوردستانی عەراق

کردووە و داواکان و خەباتیانی وەک "نوزەنوز" چواندووە. ئەم فیلمە تراژیدیای ژیانی کرێکارانی کەچبەر لە کوردستانیشی هێنایەوە بەر سەرنج بەتایبەت پاش ئەوەی بەرنامەیەکی تەلەفزیۆنی (کەناڵی هیوا)ی لایەن هاوڕێ (شەماڵ عەلی)یەوە لەسەرئ ئەنجامدرا. لە ڕاستیدا ئامانجی (ئارام) لە شاردنەوەی ناوەڕۆکی فیلمەکەوسەرکوتی مەعنەوی ناڕازیەتییەکان،خزمەت بەیفراندەمکەی بەرزانی دەکات ولە نوسینەکەشدا هەر بەهەمان زمان وچەمک ووتاو بەکارهێناوە. دیارە بەدەرهێنانی فلمێک لەسەر ئەم بابەتە جیهان بهەژێنێت. بەڵام ئەمە کارساتەکییە وئەمە ڕاوەژکارو ڕەخنەگرەکییە،کە ئیدی ئەبەت ڕەشن بێت بە هونەری سینەمایی کوردیی ناتوانێت دونیا وەک چۆن هەیە ببینێت، بە ناتوانێت لەنزیکەوە بەقووڵی بچێتە نێو ئازاری خەڵک وئاواتی لەمژینیانەوە.

بە ئەم "واتەوات"ە لە ڕەژنامەی (بە پێشەوە)دا بەاوکراوەتەوە؟!

بەڕاستی سەرنوسەر،ڕاوەژکاری سەرنوسەرو هاوکاری سەرنوسەر، ئایە هیچ کامیان ئەم وتارییان نەخوێندەوە؟

بەڕاستی ئامادەکارانی گۆشەی ئەدەب و هونەر، ئاگاییان لەم فلمە هیندیە (نوکتەکە نا-فلمی ژیانە بزن) و ئەم نوسینەی (ئارام) نییە؟

بابەتەکەش هیچ پەیوەندی بەئازادی نوسین و لێکدانەوەی جیاوازەوە نییە. بابەتەکە هیچ لێکدانەوەیەکی لەسەر فیلم و سیناریە و دەرهێنان نەکردووە. ئارام حەسەن، ژەهری لە شوشەی هەنگویندا پێشکەش کردووە.

ڕۆژگای پەپۆلیستی بە نێو کەمەڵانی کرێکاران و ئازادیخوازانتان نابات. وەک دەبینین بە کوێی هەنان!

پێشتر لەڕۆژگای چەند هاوڕێیەکمەوە، لەسەر چەند بابەتێک سەرنجم بەیان ناردووە، بەڵام پەدچێت، خودی ڕەژنامەی (بەپێشەوە) ئیدی زۆر دوورکەوتبێتەوە و پێویست بێوە هەبێت، چوپێکەی بە هەڵەدین ئیدی ئازادە خەی پەدگرتەوە یان نا؟!

جەمال کەشش/ سەرەتای مانگی ٩-٢٠٢٤

ئەو هەڵبژاردنەی هەموو لایەنەکان دەیانەوێت!..
عوسمانی حاجی مارف

هەرچەندە جۆرێ بێستی مانگی تشرینی یەکەمی داهاتوو وەک وادەی ئەنجامدانی هەڵبژاردن دیاری کراوە بۆ هەڵبژاردن لە کوردستان، بەڵام جارێکیتر گومان هەیە لە ئەنجامدانی ئەم هەڵبژاردنە لەکاتی خۆیدا، لەبەر هۆشنایی دۆخی چەقبەستووی سیاسی و ئەو قەیرانە سیاسییەی حزبە دەسەڵاتدارەکان و دەسەڵاتدارانی بنەماڵە دەرگیری بون، لەبەرامبەر بارگرژی دۆخی سیاسی کوردستان و عێراق لە لایەک و هەوڵەکانی حکومەتی عێراق بۆ کەمکردنەوەو شکاندنی شکۆی حکومەتی هەرێم لەلایەکی تریەوە. لە هەمانکاتدا کۆشێی دواکەوتنی موچەو دابڕینی ئاستی گوزەرانی خەڵکی کاریگەری لەسەر چینەتی ئەنجامدان و بەدەستهێنانی هەڵبژاردنەکان دەبێت.

لەلایەکی دیکەوە پارتی و یەکێتی خەرجیەکی زۆر لە بانگەشێی پڕشوخەتێی ڕاگەیاندن دەکەن، بەمەبەستی ڕاکێشانی دەنگدەران، بەبەئەوێی هەڵچاوی بارودۆخی گوزەرانی خەڵک و داواکاریەکانی خەڵکی ناڕازی و تووڕە لە دەسەڵاتکەیان بکەن. لەهەمانکاتدا هۆشنایی لەسەر ئایندەی ئەم هەڵبژاردنە بۆ ئایندەی دەسەڵاتیان زیاتر بۆ نەرێنی پێشبینی دەکرێت، هەروەها لەبەردەم گۆمەیەکی سیاسی دژواردا لایەنەکان بەگشتی لاسەنگ وەستاون.

لەگەڵ نزیکبوونەوەی وادەی هەڵبژاردن، دیمەنی سیاسی و میدیایی زیاتر گەرم دەبێت، کە زیاتر لایەنەکان بەتایبەتی پارتی و یەکێتی زیاتر جەخت لەسەر ڕیسواکردنی یەکتر دەکەن، بەگوانەوەی ئەو تاوانانەی لەبەرامبەر خەڵکی کوردستان و لەبەرامبەر یەکتردا پێیهەستاون، واتە بەجیا لە هەڵەی حکومەتی عێراق لە هەرشکردنەسەر حکومەتی هەرێم و سنوردارکردنی دەسەڵاتکانی، لەهەمانکاتدا پارتی و یەکێتی بە خۆشیان لە ڕاگەیاندنکانیانەوە بەهیچ جۆرێك درێغی ناکەن لەسەر ئەوەی چۆن ئابوری یەکتر بکەنە ئامڕازی یەکتر شکاندن. ئەمجۆرە لە بانگەشە، دۆخی جەنگ نیشان ئەدات تا ئەوەی بانگەشێی هەڵبژاردن بێت.

هاوکات پێشبینی ئەوە دەکرێت کە ئاستی تووڕەیی و ناڕازایەتی بەجۆرێک دەنگدانەوەی هەیە، کە هێزێیکی زۆر بەرزی هاوڵاتیان بایکۆتی ئەو هەڵبژاردنانە بکەن، کە لە مێژووی هەڵبژاردنکانی

کوردستاندا بوونی دەبێت، ئەمەش خۆجاڵەتی و شەرمەزارییەکی بەرچاو بە لایەنگرانی بەشدار لەم هەڵبژاردنە دروست دەکات.
نزیکەی دوو مانگ بەر لە وادەی هەڵبژاردن، پەدانی مووچەی فەرمانبەران دواکەوتوە، کارەبا باش نەبوە، قەیرانی کەمی ئاو تووندتر بووەتەوە، پڕۆژە خزمەتگوزارییەکان وەستاون، هیچ چاکسازییەکیش لە ئارادا نیە، حکومەتی ئایندەی هەرێم جگە لە کەنوشبردن بە بەغداد، هێگایەکی تری نەماوە و بەتوانایی و زڵیلی خۆی بۆئاشکرا نیشان ئەدات، واتە شتێک نەماوە کە دەسەڵاتی بزوتنەوەی کوردایەتی گەر بە ساختەو درۆش بێت، پەیمانێک بە هاوڵاتیانی کوردستان بدات کە لە ئاستی جێبەجێکردنی حکومەتەکەیدا بێت. ئەمانە ئاماژەن بۆئەوەی ئەو هەڵبژاردنەی کە چوار جار دواخراوەو ئەنجام نەدراوە، دیسانەوە ئاگاری ئەوە هەیە کە لەو کاتەدا کە دیارکراوە، ئەنجام نەدرێ! بەپێچەوانەی هەڵبژاردنەکانی پێشووەوە هیچ ئاماژەیەک نییە کە هەڵبژاردنەکان لەکاتی خۆیدا ئەتوانرێت ئەنجام بدرێت، بەڵام لەبەر ئەوەی کە هێزی میلیشیان و ناتوانرێت بە هەڵبژاردن ئاوگەر بەدەسەڵاتەکەیان بکرێت، بە تێپەراندنی ئەو دەخێ ئێستا دەرگیری بون، بە ئاگاری رازاندنەوەی سیناریۆی تر و رەکەوتن لە نەوان خۆیاندا ئەم هەڵبژاردنەش ئەنجام ئەدەن بە سەلامەتی لەی دەردەچن.
ئەوەی شایانی باسە هیچ بەربەستێکی ئەمنی نییە کە ڕووگری لە هەڵبژاردنەکان بکات، بەڵکو بابەتەکە تەنها پەیوەستە بەوادەی حەماسەتی بارزانی و تاڕبانیەوە، وەک دوو لایەنی سەرەکی کە ئایا دەیانەوێت ئەم هەڵبژاردنە ئەنجام بدەن یان نا؟ بەتایبەتی کە دەخەکە بە هەردوو لایان زۆر هەستیارە و بەیان ڕۆشن یە کە چەن لەم گۆڕاوە بەسەلامەتی بەنە دەرەوە.
ئەوەی جێگای سەرنجە لەگەڵ ئەو دەخە دژوارو نالەبارە و ئەو قەیرانە سیاسیەی کە هەردوو بەنماڵە لە زەنی زەردو زەنی سەوزدا تێیکەوتون، ئەمجارە لە شەوازی پەوپاگەندەیاندا هەر لایەنگیان لە پارتی و یەکێتی وەها ڕادەگەیەنن کە سەرکەوتنی ئەمجارە بەوشەویە دەبرێتەوە کە پێکهێنانی حکومەت یەکلایەنە بە لایەنگیان دەبێت، واتە دوای سی ساڵ زیاتر لەدەسەڵاتی میلیشیاییان لە دوو زەنی جیاوازدا، بەدوای ئەم هەڵبژاردنە کەتایی بەجێری حکومەتکانی پێشوو، لەنمونەی حکومەتی بنکە فراوان و حکومەتی تەوافقی و بەشبەشنە... دەت! ئەم حکومەتی دوای ئەم هەڵبژاردنە بە قەولی هەر لایەنگیان یا بە بنەماڵەی بارزانی دەبێت یان بە بنەماڵەی تاڕبانی دەبێت، ئەمەش ئەو دروشمە ناواقعییە کە نەک دوای ئەم هەڵبژاردنە، بەڵکو دەخی سیاسی ناوچەکەو عێراق و کوردستان هیچکاتێک لەم دەوران و هەلومەرجەدا ئەو هەلە بە هیچ لایەنگیان

ناخسنن کە بتوانن خونی حکومەتی یەکلایەنە دامەزرەنن، بەکو هەمان دەسەاتی میلیشیایی لە دەورانکی لاوازتر و ملکچی بە حکومەتی عەراق درژە بەدەسەاتیان لە هەردوو زنەکدا ئەدەنەو.
ئەمش بەشکە لە دەاندنی هەردوولایان لەم هەبژاردنەدا!.
هەبەتە کاتک دەبینین حکومەت بەشەویکی سەرکی لەلایەن بنەماەی بارزانیەو کنتەکراوەو دکرەت، لەو بارەیەو بنەیکی بەهزیان داکوتیو، بەام لەم دخەدا ئەو هەرشانی لەزەر لایەنەو دکرەتە سەریان جەرک لە ملکچی بەسەریاندا سپەنراو، بنەماەی تاەبانی بە هەموو شەویک و پلانک بەت، بەهەر بەهایکی نامراەیش بەت لە هەوی ئەودان ئەو هاوکشەیە بگەن. ئەم هەوەی یەکتی لەپیوند بەو پشهاتانی لە ەەەوی ئاوگەی دخی ناوچەکدایە، نفی ئەو ناکاتەو کە دخەکە ئیمتیازاتکی زیاتر لەجاران بکاتە دستکەوتک بە تاەبانی، بەام کشە حزبی و ناوخیەکانی هزکیان ئەو هەلە کمتر دکاتەو. بەمانایک لە هەرحاەتکدا یەکتی هەر دستکەوتکی هەبەت، ناتوانت بەو شەوازی وها بانگشە دکات، وک براوی پەکهنانی حکومەت براوی یەکم بەت، ئەمش دەانی یەکتیە لەم هەبژاردنەدا.
بەهەمانشەو بنەماەی بارزانی لەگە گچەی حکومەتی عەراق و پلانکانی یەکتی بەجەرەك دەرگیرە کە ناتوانە گرەنتی ئەو نیشان بدات گەر هەبژاردنکان ئەنجام بدرەت، بەرەوی چ دەردیسەریک دەبەتەو، بەم مانایە پارتیش دەاو دەبەت.
ئەو لایەنانەش کە بەشدارن لەم دەسەاتدایان دەیانەوەت بەشداربن، لەم هەلومەرجی بەوونی بارگرژی لە هەبژاردنکاندا، خونی ئومیدکیان لا گەاەبووە، وها چاوەوان دکەن ئەم هەبژاردنە شکستی گەورەی دەسەاتی هەردوو بنەماەو حزبکانیان بەت. لەم بەشایەدا ئەگەری دستکەوتکی زیاتری کورسی پەرلەمان بەدەست بهنن، بەشەویکی سیروسەمرەتر "نەوەی نوە" بانگشەی ئەو دکات کە ئەم هەبژاردنە مایەی گورەترین سرکەوتنە بیان و دبنە هزی یەکم و دەسەات دگرن!
لەمبارەیەو پەموانیە ئەم بانگشەیەی نەوەی نوە لەو ئاراستەیەو بەت کە خشخیان بەو دخەو مانای باەدستی هزی میلیشیا حاەی نبون، بەکو جەرکە لە فەی بانگشەی هەبژاردن، چونکە ئاشکرایە کە ناتوانن هیچ ئومدکی عەملی و واقعی ببخشن بە دانیشتوانی کوردستان تا نیشانی بدن کە ئەتوانن داخوازی و پداویستیەکانیان دابین بکن، لەهمانکاتدا ئەو هزە نین کە هاوسنگی هاوکشەکان لەنوان هەرەم و بغدادو دەوەتانی ناوچەکەو جیهان ەکخن و اگرن، جگە لە بنزین فرشتن بەهەرزان و ئاودابشکردن بەسەر

ماندا، کارەکی تریان پەناکرەت، ئەهلی حکومەت بووبردن نین! بەڵام ئەم دەخە دژوارە و ئەو قەیرانە سیاسیانەی هەردوو بنەماڵە دەرگیری بون، بەشایەکی بە نەوەی نوێ و هەندە لایەنی تر دروست کردووە، گەر هەڵبژاردن ئەنجامدرا، بەڵکو بەم ڕەگەیە دەستکەوتکی زیاتر لە کورسی پەرلەمانیان پێ ببەخشرێ. ئەوەی شایانی باسە هیچ یەک لەو لایەنانەی دەیانەوێت بەشداری لەم پەرلەمانەدا بکەن، هیچکات لایەنی یەکلاییکەرەوە نەبون و نابن کە پەکی ئەنجامدانی پەرلەمان بخەن.
کاتێک پارتی ڕایگەیاند بایکۆتی هەڵبژاردن دەکات گەورەترین قەیرانی لەسەر پڕۆسەی هەڵبژاردن پێکهێنا، هەڵبەتە بەهەمانشێوە یەکێتیش لەمبارەیەوە ئەتوانە قەیرانکی لەو چەشنە دروست بکات، بەڵام لەناو ئەم هاوکێشەیەدا تەواوی لایەنەکانی ترو بەتایبەتی ئەوەی کە بیەوێ بایکۆتی هەڵبژاردن بکات، بە تایبەتی لایەنکی وەک "نەوەی نوێ" هیچ لە هاوکێشەکە ناگۆڕێت و ناتوانە هیچ قەیرانێک دروست کات، واتە ئەوەی لەباری نفوزی کۆمەڵایەتی و لەنەو گەمەی سیاسی لەم هەڵبژاردنەدا، کە هیچ کێشوقەبارەیەکی نیە، بەکارهێنانی هەنگاوی بایکۆت لە بانگێشەی هەڵبژاردندا بەدەستی بەتاڵ دەتە دەرەوە.
هەڵبەتە بەبێ هیچ لەکدانەوەیەک، ئەوەی زۆر سادەیە پەگەی لاوازی گەلانە کە ناتوانە خاوەنی هیچ جۆرە گەمەیەکی سیاسی بیت و هیچ ڕێکخراوێکی بەرچاوی هەبێت، ئایندەیەکی زۆر نۆرمنی هەیە.
بەهەمانشێوە لایەنە ئیسلامیەکان، نەک نەیانتوانیوە قەیران و شکستەکانیان لە هەڵبژاردنەکانی پێشوو ڕاستکەنەوە، بەڵکو زیاتر چونەتە دواوەو پاشکێشیان کردوە، چونکە نەیانزانی و نەیانتوانی لەناو شێپۆلی دەریای ناسیۆنالستیدا مەڵە بکەن، بۆیە ئەمجارەش لەبەردەم پاشکێشەیەکی تردا بۆرەو ڕوو دەبنەوە. هەڵبەتە ئاشکرایە لەم نەوەدا لایەنکی وەک بۆرەی گەلیش کە لاهور ڕابەرایەتی دەکات، هیچ جۆرە شانسەک یاوەری نابێت.
ئەم هەڵبژاردنە و تەواوی هەڵبژاردنەکانی پێشوی کوردستان، بەشکە لەو گەمە سیاسیانەی بنەماڵەی بارزانی و بنەماڵەی تاڵەبانی وەک مانگە گەمەیەکی سیاسی بە گۆڕانی ئاستی هاوسەنگیان لەبەرامبەر یەکتردا کاریان لەسەرکردوە، تا لە هاوکێشەی سیاسیدا نفوزی خۆیان لەبەرامبەر یەکتردا تاقی کەنەوە، تا ئەم ئەزمونە و ئەم گەمە سیاسیە بەمشێوەیە لە هەرەمدا بەرەو بچێت و دەسەڵاتی میلیشیایی زەنی زەردو زەنی سەوز چارەنوسی هەرەم دیاریبکات، هەڵبژاردن هەر کارتەنی دەمنێتەوەو پەرلەمان ئەو جێگایە دەبێت کە کورسیکانی تەنها شوێنی موچەخۆرانی پڵە بەرز دەبێت!

پەرەمێز.. پشکۆ ناکام

[لە ئیسلاما کەسێک لەبەر نەبوونی و بە ناچاری
دزییەک بکا ئەچێتە جەهەننەمەوە ، بەڵام
ئیسلامییەکی دز و گەندەڵ و قەبە وەک زەربەیان
لەبەر ئەوەی حەجی کردوە ئەچێتە بەهەشت...
د . نوال السعداوی]

,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,

.....لە ئیسلاما جگە لە "فرە ژن"ی ڕەگەز بە هیچ فرەییەکی تر نادرێ و حەرامە و موسڵمانەکان وەک فەریزەیەک ئەبە دژی بن و بە لایا نەچن ، بە نموونە ؛ فرە بەچوون..فرە ئایینی..فرە کولتووری..فرە شارستانی کە نەک نابە بەڵکو هەر نابە !! فرە فەرهەنگی لە هەر هەموویان حەڵاڵە چونکە پێغەمبەری ئیسلام خەی ئەم داهێنانەی کردوە و خودی خەی لە فرە فرەتر ژنی هەبوە..!! کەواتە بە پێوەکانیشی هەنگوینەکی بە غەل و غەشە.. کە فرەژنی خەی جگە لە مەفهومە سەکسەکەی هیچ تەعبیرەکی تری نیە لە پاڵ وێران کردنی کەڵەگا و زیاتر بە شەریعەت کردنی بە سووک سەیرکرنی ئافرەت نابە، هەر بەیە ڕق و دژایەتی بەرامبەر بە عیلمانیەت لای ئیسلام بە پلەی یەکەم چونکە عیلمانیەت شەرحەکی زانستی و سایکەلۆجی و سیکسەلۆجی و سۆسیەلۆجی[کە هەر چواریان لای ئیسلام گوناز ژماردنە] هەیە بە تایبەتی لە ڕووی نا ئینسانیەتی فرە ژنی و کاریگەرە کارەسات هێنەرەکانی لە ناو کەڵەگایا ، مەلا و فەقێ و مەزار بەسەرەکان ئەوانە لە عیلمانیەت ئەترسن کە بە ئەوەی خەڵک لە زیانە کەڵەیاتی و ئایندەیی و ئەخلاقی فرەژنی تەنەگا وەعز تا حەدی فتوا ئەیەن کە کەس گوێ لە عیلمانییەکان نەگرێ چونکە لە خوا و پێغەمبەر و ئیسلام دووریان ئەخاتەوە و عاقیبەتەکەی بە شک و شوبهە مەقەڵی و تەنووکانی جدهەننەمە...

تا ئێستا هیچ مەلایەکمان نەدیوە و قەتیش نایبینین پەداگری لە کردنەوەی چوار مەکتەب یان چوار خەستەخانە بکا بەڵام ئامادەیە بە بەرگری کردن لە فەریزەی هێنانی چوار ژن لە یەک کاتا چوار مانگ قسە بکا و چوار جاریش قوگی بنووسە بە ئەوەی تەنیا یەک پاساوی ئەخلاقی و کەڵەیایی هەبە جگە لەوەی تاکە سوودی فرە ژنی بەستراوەتەوە بە " ناوگە" و هیچی تر، گەر بووترێ ئەی بە ژن مافی

“فرە پیاوی” نەبە ؟ جاران ئیسلامییەکان ئەیان ووت :کە مناڵ کەوتە بینەوە مەعلەم نیە کە باوکەتی ، بەڵام ئەستا عیلم و “طب” ئەو پاساوەشی نەهەشتەوە کە بە ئاسانی و پشکنینی تایبەت ئەزانرێت کە باوکەکەیە..ئەمەش بەو مانایە نایەت کە بە فرەپیاوی بەامبەر فرە ژنی بوەستینەوە بەڵکو هەر خەی ” فرە” کە نا ئینسانی و دژی هەموو بەهاکانی وەک ئینسان و بەهای سەربەخەیی ئینسان و نەبوون بە سینیەک پاقلاوەی حازرکراو بە کاکی مەلا و غەیرە مەلا و وەک جاریە کەیلەکانی جاران مامەڵە بە کەسایەتی و لەش و پەگە و مافی لە یەکسانیا بەرامبەر بە پیاو و کە ئەمەین پیاو مەبەستمان پیاوە بە مەفهومە ئەخلاق “موراڵ” و فەلسەفەکەیەتی نەک پیاو لە دوور بینی ئیسلامەوە چونکە عەدەسەی دووربینەکە هەر ئەچەتەوە سەر “ناوگەڵ” !ئەوەش بە کەڵگا لە بەمبی ئەتەمی خەتەر و پە کارەسات تر.....
هەر بەیە سەیر نەبە کە تەوانینی ئایین لەسەر سەکس و خەزان بە شەوەیەکە لە ئاستیا تووشی واق ووماڵن ئەبین بەوەی کە خوەن بەرامبەر بە سەکسە !!..کاتە کە قورئان و حەدیس و شەرع و مەکتەبە جیاوازەکانی ئیسلام ” ئیخوان ، داعش ، سەلەفی ، قاعیدە ” کەڵگا ئەیا بە کوشتنی کافر یان مونافیقەک کە پاداشتەکەی سەکسی بە قەید و شەرتە لەگەڵ حەرەکانی بەهەشتا بە بە ئەوەی ترسی موحاسەبەی قیامەتی هەبە ، کە ئیسلام بەوە وەسفی ئەکا کە: ئەو کەسەی مولحیدەک ئەکوژە دەستی سەوز ئەبە !! کە لە ڕاستیا ئیسلام ئەبە بەڵ دەستی سوور ئەبە چونکە خوەن سوورە و سەوز نیە مەگەر ڕەنگی ئاماکەی قوربانیشیەکان کە لە ژەریا خەکیان پە ئەنفال کردوە..
لەوانەیە بەهانەی ئیسلام بە چوار ژنیی ئەوەبە کە حەماواتی ناوگەڵی موسەمان ئەوانە گەرمە چوار پەرەمەزی حەمام دائەگیرسێنە…

خەباتی سیاسی چینایەتی سەربەخەی کرێکاران، وەڵامە بە بارودەخی قەیرانگرتووی هەرەمی

کوردستان

بەکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی لە عێراق

لەگەڵ توندوتیژبوونەوەی قەیرانی کۆمەڵایەتی لە عێراقدا، بەهۆی پڕاکتیزەنەکردنی قەیرانی ئابووری و سیاسی و ئایدیۆلۆژی سیستمی سەرمایەداری و ژێدەر سیاسییەکەی، بۆکانی ناڕازایەتی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشی بەتەنگهاتووی دەستی هێزاری و بێکاری و بێخزمەتگوزاری، تا دێت زیاتر دەبێت. شەوازی جەراوجێری خەباتی کریکاران و کارمەندان و گەنجان و ژنان کە ڕۆژانە لە ئارادایە لە سەرجەم عیراقدا ڕەنگدانەوەی ئەم قەیرانەن.
ئەم هەلومەرجە گشتیە لە فەهم و ئاوهەوایەکی سەختتردا بەرجەستە بەتەواو لە هەرێمی کوردستاندا و بەشێوەیەکە کە ژیانی زۆربەی دانیشتوانی بەپلەیەکی ترسناک دەرگیری نائاسودەیی ئابووری و نائەمنی کردووە.
دەسەڵاتی بورژوا ناسیونالیستی کورد بە خۆی و دوو ئیدارەیی گەندەڵ و چەتەگەریەوە، و بە دەسەڵاتی تاک حزبی هەردوو حزبی میلیشیای سەرکوتگەریەوە، کە لەمڕۆ بەزەبری چەک و هێزی میلیشیا خێلیان هەشتوەتەوە، بەتە مەتەکێیەک بەسەر سنگی دانیشتوانی ئەم هەرێمەوە. ژێدەمی بورژوا ناسیونالیست لە هەرێم نەک هەر کرێکاران و کارمەندان و مامۆستایان و خانەنشینان بەمووچە دەکات و خزمەتگوزارییە گشتییەکان تا دێت لەبەین دەبات، و ئازادییە سیاسی و مەدەنییەکان و مافی تاکەکان و ژنان زیاتر قەرغ دەکات، بەکو بەردەوام هێزەکانی ئیسلامی سیاسی و کۆنەپەرستی بڕەو پێدەدات.
سەرباری هەموو ئەمانە گەندەڵی بە ئاستێک پڕەپێداوە کە خەڵک و بژێویانی بە هیلاک بردووە، و خودی بەردەوامبوونی دەسەڵات بەتەمایەی هێزاری و هەرچی زیاتری بێکاریەکی لە ئادەبەدەر لەنێو گەنجانی کچ و کوڕی ئەم هەرێمەدا. سەرجەم ئەم ڕووندانە کۆمەڵگەیان دەرگیری چارەنوسیکی نادیار و ترسناک کردووە.
لە گیژاوی ئەم بنبەستە سیاسی و ئابووری و ئیداری و ئایدیۆلۆژییەی حزبەکانی دەسەڵات لە هەرێمی کوردستان و لەنێو بارودۆخی داپچرانیان لە جەماوەر و ڕیسوابوونیان، بەجارێ بوونەتە ئامرازی ئەنجامدانی بڕژەوەندی سیاسی و ئابووری و ئەمنی و سەربازی ئیمپریالیزمی ئەمریکا و زلهێزە ناوچەییەکان، بەتایبەت ژێدەمی ئیسلامی ئێران و ژێدەمی تورکیای ئوردگان، و بوونەتە ناوەندێک بۆ گواستنەوەی کەشمەکەشە جیۆپۆلیتیکسەکانیان بۆ نێو پانتایی هەرێم.

سوپای تورکیا بۆ چەند مانگێک و لە هەرشەکی نوێدا بۆ دژیان کیلۆمەتر هاتە ناو سنووری هەرێم لە دژێری بادینانەوە و ملهوری سەربازی و تاوانکاری دەکات و حزبی دەسەڵاتداری ئەو دژێرش کە (پارتی دیموکراتی کوردستان) بەدەنگ و بڕکردەوەیە لەبەرامبەریدا، هەروەها لەمژە تۆپ سیخوریەکانی تورکیا تڕاتێنیانە لە هەرێمدا و هەر ڕۆژە هێزکانی تاوانێکی تیرۆریستی دووڵەتی لەیگەی درێنکانیەوە ئەنجام دەدەن لەناو شەقام و گەڕەکانی شارکاندا بۆ تایبەت لەم دواییانەدا لە پاریزگای سلێمانی.
ڕژێمی ئیرانیش بەردەوام سیاسەت و پلانکانی بەوهاوکاری حکومەتی هەرێم و هەردوو حزبەکەی، بۆ تایبەت (یەکێتی نیشتمانی کوردستان) پیادە دەکات، و تۆپ سیخوریکانی تا بێت فراوتر دەکات، و هەرکات ویستبێتی ڕاستەوخۆ، یا لەڕێگەی میلیشیاکانیەوە لەعێراق، بە موشەک و درێن بۆمبارانی ناوچەکانی هەرێمی کردووە، و بەردەوام لە تیۆری ئۆپزسیۆنی سیاسی خۆی. نەک هەر ئەمەش، تەنانەت بەهاوکاری حزبەکانی دەسەڵات کەسانی ئۆپزسیۆنی خۆی، کە نیشتەجێی هەرێمن، بە گیراوی وەردەگرێتەوە و بەرەو پێتی سیدارە و زیندانیان دەبات.
بەم پێیە هەردوو حزبی دەسەڵات لە هەرێم زەلیلانە و بە مانەوەی چۆپکیان بەسەر جەماوەری کوردستانەوە بوونەتە جێبەجێکەری سیاسەت و ستراتیژ و نەخشە و پلانی هەردوو زلهێزی ناوچەیی کە حکومەتی ناوەندیش لە بەغدا هاوکاری ئەم دوو زلهێزەیە.
لەم بارودۆخدایە کە لەچەند ڕۆژی ڕابردوودا هێزکانی ئاسایشی (یەکێتی) هەستاون بە داخستنی مقەڕکانی (ڕۆکخراوی کوردستانی حزبی کەمۆنیستی ئیران- کەمەڵە)، لە (زەگوێز) لە نزیکی شاری سلێمانی کە (کەمەڵە) لەوێدا وەک هێزکی ئۆپزسیۆنی سیاسی ڕژێمی ئیران بە پتر لە سێ دەیەیە نیشتەجێیە و چالاکی سیاسی دەکات. بەهەمان شێوە ئەمەش بەسەر دوو ڕۆکخراوی تریشدا سەپێنراوە کە ئەوانیش لەو دەوروبەردا نیشتەجێبوون.
ملهوری میلیشیایی و سەرکوت و وەلانانی یاسا بۆتە نەمی ڕۆژ لە هەردوو زانی ژێر دەسەڵاتی (یەکێتی) و (پارتی)دا، و تەنانەت ئەم شێوازە بە دەمکوتکردنی نیارە ناوخۆییەکانی خەیان، کە بەدرێژایی تەمەنی بزوتنەوەی ناسیونالیستی کوردی بەکاریان هێناوە، لە ئیستاشدا وەک شێوازێکی سیستماتیک هەرچی بەشەرمانەتر بەکاری دەهێنن.
لە ڕۆژی (٥)ی ئەم مانگەدا هێزکی کەماندۆی سەر بەسەرکی (یەکێتی) (پافل جلال تاڵەبانی) هەرشی کردەسەر ناوەندی ڕۆشنبیری (چاودێر)، کە لایەن (مەلا بەختیار)ی ئەندامی پیشەوی (مەکتەبی سیاسی یەکێتی)ەوە بەڕێوە دەبرێت، و دەستیان گرت بەسەر ئەم دەزگایەدا.

هاوەندی قیرانێک کە سەرمایەداری لە عێراقدا پێیدا تێدەپەڕێت، و ئەم بارودۆخە کارەساتبارەی کە هەرەمی کوردستان تێیکەوتووە، لە بناغەدا قیرانی قوبوونەوەی جیاوازی چینایەتی و جەمسەرگیری چینایەتی پڕۆلیتاریا و سەرمایەیە لە ئاستی کۆمەڵگەدا کە بەرەقی بەرجەستەبوونەوە و هەردەم لە پەرەسەندندایە. ئەم واقعیەتە چینایەتییەیە کە هەر ئیستا لە خەباتی هێژانەی کرێکارانەدا لە سەرجەم وڵاتدا و لە دێی کۆمەڵگەدا نمایشی خۆی دەکات.
بەردەوام بوونی ژەمی سیاسی هەم لە کوردستان و هەم لە عێراق هەر هێژە ئەم قیرانە قوڵتر و دەردناکتر دەکاتەوە. قیرانێکی سیاسی و بنبەستێکی ئابووری کە دەرگیری دەسەڵاتی هەرەمە دەرگیری ئۆپۆزسیۆنی قەومی و بورژوازیش، و (شاسوارەکان) و (لاهوریەکان) و (گەڕانەکان) و (مەلا بەختیارەکان) خەیان بەشێکی ئەم سیستەمن و ناتوانن لە هەواڵگیری و دەستخەرەکردنی جەماوەری زەحمەتکێش زیاتر شتێکیان هەبە. دیارە هێوت و حزبە ئیسلامیەکان بەخەیان تەجسەمی کارەساتبارانەی ئەم جەمسەرگیریە چینایەتیەن و بەدیلی نیوفاشستین بۆ ئەم قیرانە.
هەگبەی دەرچوون لەم بارودۆخەی هەرەمی کوردستان یەکخستنی هێزەکانی خەباتە لەسەر بنەمای سیاست و تیۆری و هێکخراوی سەربەخۆی چینایەتی کرێکاران و ژنان و لاوانی ئازادیخواز، و گرتنەبەر و پیادەکردنی بەدیلی کۆمۆنیستییە لەبەرامبەر سەرمایە و سەرمایەداری و ژەمە سیاسییەکەی و ئایدیۆلۆژیا قەومی و ئیسلامی و نیولیبرالەکانیدا. هەروەها، گرتنەبەری ستراتیژی سیاسی خەباتی چینایەتی یەکگرتووی پڕۆلیتاریایە لەسەر ئاستی عێراق، و خەباتی ئینتیرناسیونالیستی کرێکاران و ئازادیخوازانە لە تورکیا و ئێران و لە سەر ئاستی جیهان.
(هێکخراوی بەدیلی کۆمۆنیستی) بانگەوازی جەماوەری کوردستان دەکات کە بیدەنگ نەبن لەبەرامبەر فۆزایەکی میلیتاریستی و سەرکوتگەر کە هێزەکانی (یەکێتی) و (پارتی) و زلهێزە ناوچەییەکان لە کوردستاندا خوڵقاندوویانە، و بانگەوازی چینی کرێکار و زەحمەتکێشانی ئێران و تورکیا دەکات بە هاوخەباتی و فشاردانان لەسەر دەوڵەتکانیان تا ناچاربکرێن بە دەستهەڵگرتن لە ملهوری سەربازی و کاری تیرۆریستی و سیخوری لە هەرەمی کوردستاندا. لە هەمان کاتیشدا بەتوندی سەرکۆنەی فشارەکان و ملهوریەکانی ئەم دواییەی هێزەکانی (یەکێتی) دەکات بە سەر بارەگاکانی (کۆمۆک) و دەستبەسەراگرتنی ناوەندی (چاودێر).
١٠ ئەیلولی ٢٠٢٤

سەمفۆنیای عەشقێکی ناکام..

ستار ئەحمەد

زامەکانی گەلای عومرم
لەگوڵدانی مەزرای دڵما
بەسەر هێشووی بەهای ژینا
بارانی خوێن دەبارێنن
لەگەڵ چرکەساتی عەشقا
ساتێك دەبنە پەیامی مەرگ
بۆتاوێکیش مژووی بوونت دەنووسنەوە
ئەو ساتانەی ڕەمان بۆ قوڵپەی کانیاوو
سەمفۆنیای ڕووبارەکان دەکردەوە
تۆ بۆ وەرینی پرچی گوڵ
هەواسینی بەژنی سەوو
کوژرانی چێك دەگریای
بۆ ناسینی کەناریەك
چەندین تەلبەندت دەشکان
ئێستا لەپاڵ خەرمانی ژانی حەسرەتا
بۆ بادەیەك خوێنی خۆت و
هەواسینی تڕی ڕازێك
پەنجەرەی خەزگە ئەدوێنی
ڕووپێشی باخچەیەکی بەوەژنو
تارای ڕەزێکی قەیرە هەئێدەیتەوە
نەلەگەڵ نسێی ڕەهابووندا
نە لەوێستگەی عیشقا دەژی
دەمێك دەبی بە جێگەی خوێن
تاوێك وەك ڕەهێڵەی باران
بنارەکان دەشێیتەوە
ئەستێرەیەك دەکەیتە نیگای ڕامانو
گەواڵەیەك دەکەیتە بەر
دوامدەکەوی وەکو نەگبەتی ڕۆژگارو
چوون تارمایی خەمو سێبەر

تۆ کسپەی ژانێکی تاو
کڕپەی حەزێکی بێنەوای
هێلانەت پەیقی شرینو
ئاسمانت پەڕەی رەنگینە
شیعر نەبێ
لە هەناوی گڵا دەمری
لوتکەیەك نابێتە ماڵت
نیشتمانێك باوەشت بێ ناکاتەوە
بەسەر هەر دۆکێکا دەڕێیت
مینێك لەڕێت چێنراوە
باوەش لەهەر دارێك ئەدەیت
سێدارەیەك لە بەژنی جوانت ئاڵاوە
گەڵایەك مژووت دەستێتەوە
چێك زامەکانت دائەگیرسێنێ
جگە لە سووتووی ئازارێك
بەرواری جێناهێیتو
مژوویەك بێ تەم نانووسی
تۆ بریننی عومری مەزرای
تۆ وڵاتی خاك گۆ بووی
لەگەڵا بەهارو ئەوینا
هەر زوو دزرای

ستار ئەحمەد

شێخ ڕەزاو مامۆستا جاسم..
نێوشیروان ئازاد

لێپانەکدا ...کوێکی لاو هاتەسەر تەختەکەو ...،زەربوڕانێوەی کەتا ئێوساتێ من لەهیچ پیاوێکی ئایینی و مەلایەک نەم بینینی و نەم بیستبو ...ئەم گێنجێ خوێن گەرمێ کەلاریێ زەربوڕانووتی ...بیەدەم بوڕانێ...چونکە بەدرێژای تەمەنی ئەدەبی وسیاسی و کەمایەتیم ...ئەمەم تەنیا لەسیاسیەکان و لەشاعیرو ئەدیبەکانیش تەنیا مامۆستا

هەژار ئەم ڕاستیەی درکاندوە...
پێشتر و گەلێک جار گوتبیست وبینەری لێدوان و بانگەوازێدینیەکانی بەشێکی زۆری بانگخواز کوردو عەرەبەکان بوم ...بەڵام هێژێک بەبیرم دا نەهاتوە بەهیچ جۆرێک مەلایەک هەبێت لەپاڵ ئۆرگەدینیەکەیدا بوونی ئاوای هەبوبێت ...ئۆرگەنەتوایەتیەکەی بەدرکێنێ ...بەگومان لەبەر لەمەی هاوپێشکانی نێک لەبەر هێخنەی ئاینی...بەهەرحاڵ لەباسەکەمان لانەدین من دوێنێ لەچەمچەماڵ لەکەنفەانسی شێخی شاعیران شێخ هێزای تاڵەبانی ئەم مامۆستا ئاینیەم جوانتر وجوانتر لەهەمو جوانیەکان ناسی چونکەکاتێک هاتسەر ستێج وباسی شێخ هێزای کرد لەڕوی ئاینیەوە هەند جوان باسی کرد پەم خۆش بو وتارەکەی تەواو نەکات و بچم دەستکانی بگوشم دەست خۆشی لێ بکەم ..کاتێک وتی جنۆو کلتورێکی هەمو نەتەوەیەکە..بۆیە جنۆولەشیعرەکانی شێخ هێزاش ئاگرچی لەڕوی ئاینی دەچێتە بابەکی تروە بەڵام دواجار شێخیش کوردی ئەم کەڵەگایەوکەهەموومان هێژانێ جنۆو دەدەین ...چەندجوانەکەمامۆستایەکی ئاینی ئەمتەوانینی بڵت بە شیعری ئاوشاعیرەمەزنە...
لەوەش جوانتر هەرئەم گەنجەکەلاریە...وتی:
ئاگەر لەودونیا ...بەعەرەبی پرسیاریان لێکردم من بەکوردی وەڵام دەدەمەوە...ئاگەر لەم تەنگەیشتن ...دەڵێم :پەروەردگاری مەزن ...ئەی بە بەکورد دروستت کردم ....ئەمەوەڵامبە هەموو ئاوانەی کەدەڵێن کوردی زمانی جنۆکەو دوژمنانی مرۆڤایەتی و ئاینیەو لەودونیاش دەبە بەزمانی پاراوی قورئان موسڵمانان وەڵامی خوای گەورەبدنەوە...
ئاگرچی مامۆستا هێژار دەڵێت:
بەکوردی دەژیم بەکوردی دەمرم
بەکوردی دەدەم وەڵامی قەبرم ...

بەڵام ئەمەی مامۆستای گەرمیانی کەلەبەردەمی دەیان مامۆستای ئاینی وزانکۆ کۆنەی تەلەفزیۆنی و ڕادیوی ڕاگەیاندنکاندا فەرموی ...شتێک بو زۆر تازەو زۆرسەرنجی منی ڕاکێشا بەیەلیرەوەمن وەک کوردێک و دڕۆشکێی هێگەی کوردایەتی کەبەداخەوئەمە لەکەمەگادا کاە بەتەوە دەستخۆشی لەبانگ خوازو مامۆستای ئاینی مامۆستا جاسم کەلاری دەکەم

11/9/224
سلێمانی
نەوشیروان ئازاد

نامەی نازایەتی، ببورن کوردانی رۆژهەڵاتو باکوور

ئەم ئەم هاوولاتیانەی باشووری کوردستان کە لە خوارەوە ناومان هاتووە, راپەڕین و هەڵمەتی کوردستان بۆ بەرهەمی خەباتی خۆمان دەزانین, ئەو رووداوە قەزاوونانەی هەنووکە لە هەڵمەتی کوردستان لە بژاوەندی داگیر کەران دەگوزەرێت (داگیرکاری تورکیا, داخستنی ئەردوگاکانی پەشمەرگەکانی رۆژهەڵات و تەسلیمکردنەویان بە ئێران, سیخوڕی و تیرۆر لە ڕێگای درۆنەوە) شەرمەزار و رسوا دەکەین, لە هەمبەردا داوای لێبوردن لە کوردانی پارچەکانی کوردستان بۆ گشتی و کەسواری قوربانیان بۆ تایبەتی دەکەین.
وەک ئەبەری خۆمان لەم کارە قەزاوونانە و شەرمەزارکردنی داوای لێبوردنی خۆمان رادەگەیەنین, تکایە ئەو کارە شەرمەزاریانە بەکاری هەموو هاوولاتیانی باشوور مەزانن.

تەنها ناوی ئەوانە دەنووسرێت ناوی راستەقینەی خۆیان و هەر سێ زانیاریەکە دەنووسن.

ژ ناوی سیانی پیشە شوێنی ژیان

1- عەلی مەحمود محەمەد چالاکوان هەولێر
2- نیاز سعدالله عبدالله. ئەندازیار. هولند
3- هەکەوت سەران هاوڕاتی. ئەڵمانیا
4- ناسر تەها سولەیمان. تەکنیشەرو وەرزشکاری دێرین …. دانمارك
5- ئاری محسن تەها، ئەندازیاری تەلارسازی،. ئوسترالیا
6- کامەران محمود محمد خانەنشین سلیمانی
7- نازم عوسمان رشید. چالاکوان ئیتالیا
8- ناجی عومەر ئیسماعیل. ئەڵمانیا
9- گەردە مامەحەمە/ چالاکوان ، هەندا
10- توانا هەورامی. لاهای. هەندا
11- جوهەر میراودەلی نووسەر و کەمەناس ،نەمسا
12- هەڵم علی فەرمانبەر و چالاکی سیاسی دەربەندیخان
13- سەلاحەدین جومعە ڕستەم ،،،،، ڕۆژنامەنووس ، کەرکوك

14- کریم عبدلڵ کاسب بڕیتانیا
15- ساماڵ سڵاحەدین ئبراهیم – مەدیاکار- بروکسل
16- فاتیح مستەفا چالاکوان هەولێر
17- نەریمان صابر – ڕۆژنامەنووس – سلەمانی
18- ڕەباز فاروق حسین / چالاکوان / هەولێر
19- کاوە نادر قادر نوسەر هەولێر
20- ئەیاد علی محمد چالاکوانی مەدەنی خانقین
21- بایەزید کەریم ئەحمد (چالاکوان) هەولێر
22- کەریم عباس -هەولێر – مامەستا و چالاکوان
23- ڕەمزیە محمد صالح پارێزەر هەولێر
24-گوڵ سڵیم کەریم چالاکوان هەولێر
25- مەریوان سابیر شەریف (مەریوان زەندی)/ پێشمەرگەی دەرین و چالاکوان/ هەولێر
26- نەهرە جڵال چالاکوان هەولێر
27- رسوڵ علی عزیز…چالاکوان هەولێر
28- عەباس نادر قادر مامەستا هەولێر
29- شوان بەرزنجی(چالاکوان)/ئەسلە نەرویج
30- گەران حیکمەت ڕەحیم . شرۆڤەکار و چاودێری سیاسی
31- شاخەوان قادر شەرش، نووسەر، دانمارك
32- مەغدید باباعلی (دکتەر هەشەنگ) – پ. م دەرین و چالاکوان- هەولیر
33- فازل عەباس ڕۆژنامەنوس چالاکوان هەولێر
34- سڵام محەمەد / چالاکوان دانمارك
35-رزگار عومەر خڵیل چالاکوان و پێشمەرگەی دەرین هەولێر
36- دەشتی بەرزەواری نووسەرو چالاکوان هەولێر
37- سارا ڕزا علی/ئە ندامی تە ڤگەری ئازادی /سلیمانی
38- عەبدوڕا حەمەد، پێشمەرگەی دەرین و زیندانی سیاسی هەولێر
39- محمد رسول. زیندانی سیاسی و پێشمەرگەی دەرین..کرکوك
40- سامان خالە تەها پێشمەرگەی دەرین دانیمارك
41- سمیرە ئەحمد حسن /چالاکوان/کەرکوك
42- هەرش عوسمان / پێشمەرگەی دەرین هەولێر
43- بە سام عمر عەبدوولڵ پێێیس هەڵێر
44- پیر لوقمان/ پیری ئاینی زەردەشتیان بەریتانیا
45- فازل میرزا فقە پیشە مامەستا هەولێر
46- ئەنور حەڵاو حەکریم /تاقانەی ئەنفال و چالاکەوان /کەڵار
47- هیوا سورەمیری پشمەرکەی دیرین
48- حسن محمد شکور .کاسب کەرکوك

49- جەمال ئەحمەد سەعید(جەماڵ شوشە) پێشمەرگەی دێرین ئەمانیا
50- هەژار معروف (ملازم هەژار) . کرێکار. دانیمارك
51- بەختیار عەزیز سەعید، میکانیك، ئاسینا
52- ئاریان ئەکرەم میدیاکار ستۆکهۆڵم
53- عبدالرزاق مەرزنگ ـ پارێزەر ـ ئانیە
54- دیاکۆ کاوە نادر کاسب هەولێر
55- سامان محەمەد عەلی تۆڕیژەری دەروونی و مامۆستای فێرکاری نابینایان دەربەندیخان
56- کاوەس عەبدوڵا نادر کاسب هەولێر
57- هاوکار ئەحمەد شامی پێشمەرگەی دێرین،کاسب-سوید
58- مزەفەر فاتح شکور ئەندازیاری شارستانی کەرکوك
59- کەمال حوسێن عەلی خانەنشین پ.م دێرین ـ هەولێر
60- دڵزار زرار قادر / فەرمانبەر / هەولێر- کەسنەزان
61- سوعاد حەسەن ئەحمەد / خاتوونی ماڵ /هەولێر-کەسنەزان
62- ئاوگۆ دڵزار زرار / قوتابی / هەولێر کەسنەزان
63- ئاگا دڵزار زرار/ دەرچوی زانکۆ/ هەولێر- کەسنەزان
64- نەوزاد محەمەد – ڕۆژنامە نووس هەولێر
65- یوسف ڕەشید (بە قادر کەنداوە) چالاکوان هەولێر
66- ئازاد محمد أحمد(ئەنسانس)، نووسەرو شانۆکار کەرکوك
67- دڵشادسعید ئەزگاربوی ئەنفال کوردستان
68-زەیتە ئیسماعیل چالاکوان هەولێر
69- ئایار سلێمان حوسێن کاسبکار هەولێر کوردستان
70- عبدەحمان حسێن احمد وەستا ڕحمان خەیات کاسب کار قەادزە
71- یوسف جوهر مەلا (د یوسف جوهر حمد صالح) چالاکوانی سیاسی هەولێر
72- هەمن مەولود – نووسەر- سلێمانی
73- بەهزاد موحسین- چالاکی مەدەنی هەولێر
74-دلێر کەریم نووسەر ناحیەی رزگاری
75-سەربەست محەمەد ئیسماعیل چالاکوان هەولێر

فیلەسکۆپەژیەکی نوێ

گۆڵەری ئارام لە گەڵ د. ئازاد حەمە

کۆرسی سێهەم:

١- هاوڕێ وەک ئەویتر
هاوڕێیەتی و بەختەوەری

٢- خۆمان نابێت رادەستی پەیوەندییە ژەهراوییەکان بکەین

شوێن گۆڵەری ئارام: دوو کۆڵان خوار ئەمنەسورەکە..
شەممە، ٧ی ئەیلوول
٢٠٢٤\٩\١٤

